

KRIVIANSKÝ OBČASNÍK

Február, 2023
Ročník 4, číslo 1

OBEČNÁ RUBRIKA

**OBRÁZKY
Z KRIVIAN**

**RUBRIKA
JÁNA
LAZORÍKA**

**ŠPORTOVÁ
RUBRIKA**

DETSKÁ RUBRIKA

OBSAH

EDITORIÁL.....2

Slovo od starostu obce Krivany, Milana Timka	3
Občianske združenie ZRPŠ Krivany nezaháľa.....	4

OBCENÁ RUBRIKA

Prvé zasadnutia nového vedenia obce Krivany	10
2% na podporu aktivít v Krivanoch ...	13
„Metanoia – vnútorná premena zmýšľania v období pôstu ...“	14

OBRÁZKY Z KRIVIAN

V súčasnej fotografii sme našli krásne spomienky	16
Zo života našej školy	18
(Ne)legálne skládky odpadu v Krivanoch	21
Podobnú kaplnku ako máme v Krivanoch nikde v okolí nenájdete, hovorí náš duchovný otec	23

RUBRIKA JÁNA LAZORÍKA

alebo „Obrazky od legendy zo starej dzedziny“	26
Fašengi, fašengi, fašengovo časi.....	28
Tajnička v šarišskom nárečí	29
Turistická prechádzka na Balažku	30

ŠPORTOVÁ RUBRIKA

Vianočný detský futbalový turnaj.....	32
Vianočný futbalový turnaj mládeže a dospelých.....	33
Vianočný volejbalový turnaj	33
Jednotka Dobrovoľného hasičského zboru obce – DHZO	34
Holubári bilancujú.....	36

DETSKÁ RUBRIKA

Bludisko šaša Jaša	37
Spojovačka.....	37
Súťaž.....	38

Kurací štamgast	39
Vlastná tvorba	39

Editoriál

Milí Krivianci,
Krivianski obyvatelia a priatelia Krivian,
od nášho ostatného, augustového, čísla
občasníka prešlo už niekoľko mesiacov
a teraz si vo Vašich domácnostiach na-
chádza miesto fašiangové číslo nášho
komunitného časopisu. Veľmi sa tešíme,
že odkedy vznikla myšlienka založiť v Kri-
vanoch obecný časopis pod hlavičkou
občianskeho združenia ZRPŠ Krivany,
prešli už tri roky a toto je jeho šieste čís-
lo.

Na nasledujúcich stránkach na Vás čaká
slovo od novozvoleného starostu obce
Krivany, Milana Timka a občasník sme
obohatili aj o novú rubriku, ktorá priblíži
obyvateľom činnosť orgánov obce. ZRPŠ
Krivany, o.z. v dvoch príspevkoch zosu-
marizuje svoje aktivity za predošlé obdo-
bie, ako aj možnosť poukázania 2% dane
zo svojich príjmov za uplynulé obdobie
pre organizovanie ďalších komunitných
podujatí. V rozhovore sa nám predstaví
nový kňaz v našej farnosti, Mgr. Franti-
šek Kačo a riaditeľka ZŠ s MŠ v Krivanoch
prezentuje aktivity a výsledky života na
škole.

Súčasťou občasníka je tiež rubrika o „Ob-
rázkoch z Krivian“, rubrika Jána Lazoríka,
pani Irenka Gernátová Vám ponúkne
tri recepty na fašiangové krepky a ďalší
Krivianci predstavia aktivity Dedinskej
folklórnej skupiny Jána Lazoríka, DHZO
Krivany, športové aktivity v Krivanoch,
ale tiež aj detská rubrika, tajnička v šariš-
tine a vtipná pripoviedka.

V mene redakčnej rady Vám prajem prí-
jemné čítanie, pri ktorom budete, rovna-
ko ako ja, cítiť hrdosť na našu obec a jej
obyvateľov.

**Ma redakčnú radu občasníka
Jana Kožárová
(zostavovateľka čísla)**

**Kriviansky občasník vychádza pod hlavičkou
ZRPŠ Krivany, o.z.
a s finančnou podporou obce Krivany.**

Slovo od starostu obce Krivany, MILANA TIMKA

Vážení a milí spoluobčania, na prahu mojej novej životnej výzvy sa Vám chcem všetkým ešte raz poďakovať za prejavenu dôveru v komunálnych voľbách. Pevne verím, že ju nesklamem.

Na tomto mieste sa chcem poďakovať svojmu predchodcovi v úrade, p. Jánovi Šejirmanovi, za viac ako tri dekády neľahkej, no poctivej práce vo vedení našej obce a práce na zveľadovaní obce.

Mojím predsavzatím je pokračovať v začatých investičných akciách, a tiež začať pracovať na nových výzvach v rámci čerpania prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Tieto finančné prostriedky nám vo veľkej miere pomáhajú vo zveľadovaní života v našej obci, v Krivanoch.

Po mojich prvotných skúsenostiach a oboznamovaní sa s prácou na obecnom úrade, a v obci celkovo, som presvedčený, že mám okolo seba kolektív skvelých a zdatných ľudí, ktorí mi budú nápomocní v napĺňaní našich spoločných aktivít a cieľov.

Prajem si, aby sa naše obecné spoločenstvo viac zomklo a, ako sa zvykne

Milan Timko

vraviť, ťahalo za jeden koniec povrazu.

Je potrebné dať priestor na realizáciu všetkým, ktorí sa chcú akýmkoľvek, pre obec prínosným, spôsobom, zapojiť do diania v Krivanoch. Samozrejme, obec sa bude snažiť v čo najväčšej možnej miere tieto aktivity podporovať.

Prajme si dobro, ľudskosť, ochotu pomáhať jeden druhému, budme priateľskí a zhovievaví.

Nevytvárajme atmosféru zla, neprajnosti a závesti. Skúsme sa zamyslieť, začnime od seba a vnútorne si povedzme „*mám ešte na čom pracovať, mám sa v čom zlepšovať*“. Verím, že toto zamyslenie bude mať svoj význam.

Na záver chcem vyjadriť presvedčenie a vieru, že spoluprácou nás všetkých sa nám podarí dosiahnuť najlepšie výsledky v napredovaní našej krásnej obce vo všetkých oblastiach nášho života.

Pevné zdravie, kopec šťastia, more lásky a oceán spoločných úspechov Vám praje

Milan Timko
starosta obce

Novozvolený starosta pri zložení sľubu

Občianske združenie ZRPŠ Krivany

NEZAHÁĽA

Ing. Ľudmila Karabašová, PhD.

Základom úspechu každej organizácie sú ľudia. Ochotní členovia združenia, spoľahliví partneri, zanietení autori článkov, či úžasní dobrovoľníci. Títo všetci sú pre naše združenie darom. Práve vďaka nim vydávame ďalšie, srdcom písané, číslo Krivianskeho občasnika, s ich pomocou sme zorganizovali úspešné cyklopodujatie pre deti a opäť vyrábali dušičkové dekorácie z prírodných materiálov. Zároveň výrazne pomohli pri organizovaní I. plesu priateľov a rodičov školy, a ich úsilie prináša ovocie pri tvorbe monografie o histórii obce Krivany. V tomto príspevku sa dozviete viac o našich spoločných výsledkoch od minuloročného leta po tohoročné fašiangy.

Deti milujú bicyklovanie a naším zámerom bolo povzbudiť ich v pohybe – organizáciou 1. ročníka cyklopodujatia **KOLO Krivian za zdravím** – 28. augusta 2022. Teplé augustové lúče rozohnali mračná, a skrášlili nám športovú nedeľu, ktorá mala dva ciele:

1. cieľ: absolvovať dva okruhy po dedine v sprievode hasičského auta a sanitky, a

2. cieľ: absolvovať experimentálnu jazdu po poľnej ceste pozdĺž rieky Torysa do Lipian a späť v sprievode dospelých cyklistov z Krivian aj Brezovice.

Oba ciele naplnilo približne 50 zúčastnených detí nad naše očakávania. Zažili sme spolu skvelé jazdy za hasičským autom (vďaka DHZ Šarišské Dravce), ktoré pri prejazdoch cez hlavnú cestu spustilo hlasnú sirénu, a rovnako tak

aj sanitka, ktorá uzatvárala detský pelotón. Ešte väčším prekvapením bol výkon detí (žiakov 1. – 9. ročníka ZŠ), ktoré si trúfli na prvú cezpoľnú jazdu do Lipian.

Podľa vyjadrenia dospelých sprievodcov poňali deti tento cyklovýlet ako súťaž, a tak mali dospelí vážne čo robiť, aby s tými najsnaživejšími „udržali krok“. Za odmenu sme každého odvážlivca privítali v cieľovej rovinke obecného ihriska veľkým potleskom. Radosť v ich tvárach nám dala pocit zadostučinenia, kedy sme si uvedomili, že naša námaha stála za to!

Po dobrom cyklistickom výkone si každé dieťa zaslúžilo kofolu aj koláče napечené členkami Únie žien, ktoré financovala Obec Krivany. Deti sa zúčastnili aj ďalších sprievodných aktivít na obecnom ihrisku, akými bolo vzdelávacie zdravotnícke stanovište, kde ich naši mladí dobrovoľníci naučili podať prvú pomoc. Veliteľ okrsku č. 6 v okrese Sabinov, p. Anton Želinský, reguloval disciplíny v rámci súťažného hasičského stanovišťa, ktoré možno do budúcnosti povzbudí naše deti k dobrovoľníctvu v hasičskom zbore. Snaživé deti napokon točili kolesom šťastia, ktoré nám krásnymi kresbami spestrila Valentínka Kuchárová, a získali tak z nášho bufetu Horalku, džús, či Fidorku. Neúnavní malí cyklisti mali ešte možnosť zajazdiť si po drevených prekážkach, ktoré financovala Nadácia pre deti Slovenska. V závere podujatia sa deti zhromaždili na ihrisku a s p. Milanom Ištvanom spoločne vypustili holuby, čo dalo krásnu bodku za letnými prázdninami.

Vďaka členom ZRPŠ Krivany o.z. a skvelým dobrovoľníkom sa nám opäť raz podarilo zorganizovať vydarené podujatie. Radosť detí a ohlasy verejnosti nás posúvajú k myšlienke rozšírenia cyklopodujatia aj v budúcnosti. Ktovie, možno takýmito športovými aktivitami prispejeme k realizácii myšlienky uvedenej na šnúrkach na krk, ktorú deti dostali od nášho združenia ako darček: „Na ceste nie sme v bezpečí. Potrebujeme cyklochodníki!“

Detský pelotón

Zdravotnícke stanovište

Hasičské stanovište

Spoločné vypustenie holubov

*Dušičková
kytica*

Planéta volá po zredukovaní plastového odpadu. My tento hlas počujeme a opäť sme v októbri vyrábali **prírodné dušičkové dekorácie**. Cieľom tejto aktivity bolo, a bude, naučiť čo najviac žien zručnosti vyrobiť si vlastný veniec, aby sme postupne oslobodili naše cintoríny od plastov. Záujem nebol veľký, no tešíme sa z každej snaživej záujemkyne, pretože tá môže o rok naučiť niekoľko ďalších. Navyše poznáme mnohé dámy, ktoré si doma dlhoročne vyrábajú vlastné prírodné kytice. Zároveň rešpektujeme ženy, ktoré nemajú čas alebo vzťah k tvorbe dekorácií, ale preferujú prírodu, a tak si vence na hroby radšej zakúpia.

Prirodzene nás teší, ak kúpou finančne podporia práve naše združenie.

Tento ročník mal dve špecifiká.

Výroby v kultúrnom dome sa zúčastnili aj deti. Vlastné kreácie im rástli pod rukami a my sme sa tešili s nimi – pretože odmala pochopia, akú krásu nám dáva príroda. Na hroby svojich príbuzných zosnulých tak deti položili dekoráciu, do ktorej vložili kus svojho srdca. Veríme, že naše úsilie nebolo márne, a zachováme v nich stopu do budúcnosti, aby k „zelenému“ zmýšľaniu viedli aj ďalšie generácie.

Novinkou bolo aj to, že účastníčky si mohli za odmenu odniesť domov **jeden aranžmán zdarma**. Prírodné materiály opäť zabezpečil anonymný darca, ako aj naše občianske združenie. Okrem krásnych výsledkov našej práce sme strávili spoločný čas pri šálke čaju a kávy. Naše srdečné poďakovanie patrí všetkým, ktorí:

- sa prišli učiť, ale aj učiť iných,
- si vyrobili vlastné dekorácie pre svojich zosnulých blízkych,
- prišli s deťmi, aby v nich pestovali lásku k prírode,
- vyrobili aranžmány len tak, aby finančne podporili celoročné aktivity ZRPŠ Krivany, o.z.

Dušičkové vence – Účastníčky

Táto naša iniciatíva je v súlade s myšlienkou Jána Lazoríka uvedenou na tabuľke pri hrobe manželov Lazoríkových:

*„Život našich predkov
s prírodou a podľa
prírody bol plný úcty
a bázne k Zemi –
živiteľke i miestam
posledného odpočinku.
V skromnosti
a jednoduchosti
tu používali iba prírodné
materiály. Dnešné
umelohmotnosti
a betónové monštrá
sú pokračovaním
devastácie prírody.“*

Je na nás, ako sa k múdrostiám našich predkov postavíme.

V závere minulého roka schválilo nové obecné zastupiteľstvo dotáciu z rozpočtu obce Krivany pre naše občianske združenie na rok 2023. Prevažná časť financií bude využitá na tvorbu **monografie o histórii obce Krivany** v podobe honorára pre historika. Ten ocenil zozbierané materiály a informácie, ktoré sú použiteľné pre tvorbu publikácie a budú mať priaznivý efekt na úroveň vynaložených výdavkov. Najväčšiu zásluhu na tom má verejná skupina **Obrázky z Krivian** na sociálnej sieti Facebook. Vďaka nej, už takmer dva roky, získavame od obča-

nov historické fotografie našej dediny, za čo patrí jej administrátorom úprimné poďakovanie.

Ďalšou formou, akou sa snažíme zachytiť maximum informácií o minulom živote v našej dedine, je dotazníkový prieskum. Oslovujeme starších obyvateľov, ktorým pamäť dobre slúži, pričom ich spomienky nahrávame na záznamník. Ak poznáte seniorov, ktorí by chceli zachovať čo najviac z minulosti aj pre budúce generácie, pokojne kontaktujte redakčnú radu občasníka. Toto naše úsilie krásne vyjadruje nasledovný citát:

*„Vo dne i v noci uvažuj
o pamiatkach otcov,
skúmaj počiatky svojho národa,
sleduj deje i zápisky,
lebo ohavnou vecou by bolo,
keby si chodil ako cudzinec
vo svojej otčine.“*

Tento rok sme fašiangové obdobie privítali slávnostne – organizáciou **I. ple-su priateľov a rodičov školy**. Na sviatok Troch kráľov, 6. januára 2023, zabávala 80 hostí z Krivian a okolia ľudová hudba CEŠEŇ a ich DJ. Krásne priestory nad predajňou COOP Jednota v Krivanoch a výborné jedlo zabezpečila reštaurácia LIPA. Súčasťou programu bolo vystúpenie Dedínskej folklórnej skupiny Jána Lazoríka Krivany-Torysa.

*Vystúpenie
DFSK*

Organizovali školský ples, a preto boli hostia usadení do piatich radov stolov, rozdelení do tried (9.A – 9.E). Každá trieda si zvolila svojho predsedu, a ten točil kolesom šťastia povzbudzovaný potleskom a rytmickou hudbou z relácie Milujem Slovensko. Niektorí šťastlivci vytočili vyšší počet bodov, vďaka čomu trieda dostala za úlohu riešiť jednoduchšie zadanie. Našli sa ale aj smoliari, ktorí vytočili nulu, a tak ich triedy riešili náročnejšie úlohy. Hostia boli postupne „skúšaní“ z predmetov čítanie, geografia, dejepis, matematika a slovenský jazyk. Zadania zvládli s výborným výsledkom, pretože priemer známok v všetkých tried sa pohyboval v rozpätí známok 1 – 2. Odmenili sme preto každú triedu, pričom celkovým víťazom sa stala trieda 9.C a jej „žiaci“ si domov odniesli stolové kalendáre.

Po polnočnej kapustnici nasledovala polnočná tombola, ktorá mala vyšší cieľ. Naše združenie oslovilo prioritne šikovných ľudí z našej dediny, ktorí vyrábajú vlastné výrobky. Zámerom bolo propagovať ich prácu, aby sme im pomohli získať potenciálnych zákazníkov. Celkovo 31 cien v tombole a 3 ceny útechy pobavili a potešili šťastlivcov z Krivian, Oľšova, Torysy, Lipian, Olejníkova, Sabinova, ... Víťazkou 1. ceny v tombole, ktorou boli dve poukážky na nákup elektroniky (v hodnote 150€ od Obce Krivany a 150€ od ZRPŠ Krivany, o.z.), sa stala p. riaditeľka základnej školy Mgr. Mária Kromková. Ešte raz blahoželáme!

Veľmi nás potešilo každé „ĎAKUJEM“ od účastníkov plesu, milo nás prekvapila opakovaná otázka, či sa vidíme aj o rok, a pri srdci zahriala každá osobná rozlúčka hostí pri ich odchode. Hlavná myšlienka plesu spočívala vo vyličení sa zo sociálnej izolácie, ktorú nám spôsobila pandémia C-19. Väčšina hostí sa „liečila“ do 4.00h rána a niektorí aj do 6.00h ránej, takže za nás – účel splnený!

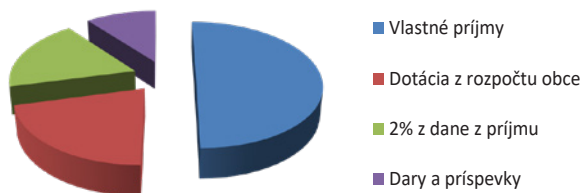

Nezaháľame ani počas zimných mesiacov a pripravujeme sa na budúce aktivity občianskeho združenia. Vďaka darovaným 2% z dane sme dali vyrobiť športové tričká pre našich dobrovoľníkov. Po rokoch fungovania ZRPŠ Krivany o.z. chceme posilniť kvalitatívnu úroveň našich podujatí, a to aj vďaka jednotnému vzhľadu organizačného tímu. Moderné pánske, dámske, aj detské tričká zabezpečila reklamná agentúra RAVENS, ktorej prevádzka sa nachádza v susednej obci Torysa. Tričká obsahujú potlač, ktorá nás najviac reprezentuje, a síce logo nášho združenia a Obce Krivany na prednom diely a unikátnu kresbu základnej školy s nápisom ZRPŠ Krivany, o.z. na zadnom diely. Tyrkysová je údajne farbou priateľstva, má pozitívny vplyv na náš organizmus, posilňuje kreativitu, sebadôveru, fantáziu a živelnosť. A to naše úsilie excelentne vyjadruje.

V závere ešte chceme zhrnúť hospodárenie občianskeho združenia. ZRPŠ Krivany, o.z. nadobudlo v roku 2022 finančné prostriedky z vlastných príjmov, dotácie z rozpočtu obce Krivany, darovaných 2 % z dane z príjmu, ako aj darov a príspevkov.

Príjmy ZRPŠ Krivany, o.z. za rok 2022

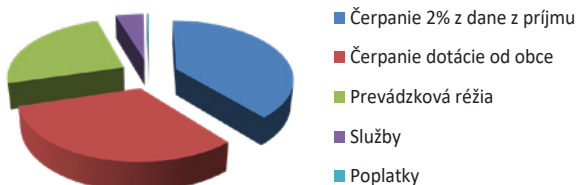

Získané financie sme čerpali najmä z 2 % z dane z príjmu, pričom boli využité na nákup tričiek pre dobrovoľníkov asistujúcich na podujatiach združenia, financovanie aktivít ZŠ s MŠ Krivany, zdravé aj sladké odmeny pre deti na rôzne naše podujatia, vyvolanie fotografií detí ZŠ s MŠ Krivany pre rodičov na Svetový deň rodiny, alebo údržbu pumptracku na školskom ihrisku. Dotáciu z rozpočtu obce Krivany sme využili na úhradu grafiky pre Kriviansky občasník,

nákup poukážky pre výhercu tomboly na I. plese priateľov a rodičov školy, dokončenie drevených lavičiek, a tiež na občerstvenie a organizáciu cyklopodujatia pre deti. Prevádzkovú réžiu tvorili nákupy na zabezpečenie aktivít združenia a menšiu časť výdavkov predstavovali odmeny za služby a poplatky.

Občianske združenie – to nie sú len členovia združenia. Sme to sme my všetci, ktorým záleží na dedine, v ktorej žijeme. Je to občianska iniciatíva tých, ktorí majú myšlienku a snahu zrealizovať ju. Naším hnacím motorom je pozitívna spätná väzba od občanov. Úspešné verejné podujatia, osadené drevené lavičky, obecný časopis, a v neposlednom rade finančná podpora aktivít ZŠ s MŠ Krivany, na ktorých by mali čiastočne participovať rodičia žiakov. Sme hrdí na dosiahnuté výsledky, a spolu môžeme dosiahnuť ešte viac.

Výdavky ZRPŠ Krivany, o.z. za rok 2022

OBEČNÁ RUBRIKA

Prvé zasadnutia nového vedenia obce Krivany

Redakcia

Dňa 28. novembra 2022 sa v zasadačke obecného úradu konalo ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva. Zasadnutie sa začalo na minútu presne a úvodným slovom ho otvoril ešte vtedajší pán starosta, Ján Šejrman. Po chvíli odovzdal svoje slovo pánovi Markovi Berdisovi – predsedovi miestnej volebnej komisie, aby prítomných oboznámil s oficiálnymi výsledkami volieb. V jeho monológu odznali naše mená aj počet hlasov, ktoré sme od občanov získali.

Ako prvý zložil sľub **nový starosta**, Milan Timko, a následne, v mene poslancov, prečítal slávnostný sľub Ing. Matúš Urda. Predseda miestnej volebnej komisie odovzdal zvoleným poslancom cih poslanecké osvedčenia. Pán Ján Šejrman prítomných ešte naposledy informoval o množstve akcií a úloh, ktoré na nás čakajú, a ako sa s nimi čo najlepšie popasovať. Reč to bola vecná, miestami až dojímavá, no nie je sa čo čudovať, veď išlo o jeho posledné slová z miesta, na ktorom pracoval neuveriteľných 33 rokov.

Milan Timko poďakoval za rady a dôležité informácie a pokračoval s oficiálnym príhovorom novozvoleného starostu obce Krivany. Jeho slová boli plné odhodlania, ale aj rešpektu z novej funkcie. Svoje pôsobenie zakladá na tímovej práci, otvorenosti a spolupráci so všetkými občanmi.

Oficiálna časť bola za nami a my sme sa mohli pustiť do prvej skutočnej

práce. Riadení zákonom sme v jednotlivých etapách hlasovaním pokračovali vo vytváraní orgánov obecného zastupiteľstva ako aj ďalších personálnych funkcií, ktoré sú pre chod obce potrebné.

Zástupkyňou starostu obce sa stala Ing. Ľudmila Karabašová, PhD. Súčasťou obecného zastupiteľstva je **obecná rada**, ktorá pozostáva z týchto členov: Ing. Ľudmila Karabašová, PhD., Ing. Ján Horváth, Ing. Matúš Urda.

Poslanci schválili zriadenie štyroch komisií pri obecnom zastupiteľstve. Ich úlohou je vypracovanie stanovísk a návrhov v oblasti ich pôsobnosti, riešenie dôležitých otázok, ako aj príprava podkladov pre zasadnutia obecného zastupiteľstva. Komisie sú zložené z poslancov aj neposlancov – pracovníkov a obyvateľov obce. Hlasovaním sme sa zhodli na tomto znení a zložení komisií:

1. Komisia pre mládež, kultúru a šport

predseda: Ing. Jozef Ištvan

- členovia: Peter Smetana, Radoslav Miko, Marek Dlugoš, Ľuboš Pribula

2. Komisia na ochranu verejného záujmu

predseda: Ing. Matúš Urda

- členovia: Mgr. Gabriela Sabolíková, Marek Dlugoš

3. Komisia pre rozvoj, sociálne veci a školstvo

predseda: Mgr. Jana Kožárová, PhD.

- členovia: Ing. Ľudmila Karabašová, PhD., Mgr. Gabriela Sabolíková, JUDr. Lucia Babejová, Mgr. Dominika Kuchárová

4. Komisia pre výstavbu, bezpečnosť a životné prostredie

predseda: Ing. Ján Horváth

- členovia: Radoslav Miko, Peter Smetana, Mgr. Gertrúda Pribulová, Ing. Miroslav Kušnír ml., Katarína Timčová

Poslednou personálnou otázkou ostalo delegovanie poslancov do **rady školy** pri ZŠ s MŠ Krivany. Za obec budú v tejto pôsobnosti pracovať členovia: Ing. Jozef Ištvan, Ing. Matúš Urda, Mgr. Jana Kožárová, PhD. a Peter Smetana.

Hoci sú všetky zasadnutia obecného zastupiteľstva verejné, okrem pracovníčok obecného úradu sa ustanovujúceho zasadnutia zúčastnili len dvaja obyvatelia obce. Aj touto cestou Vás chceme vyzvať k účasti na nasledujúcom zasadnutí. Budete mať jedinečnú možnosť nazrieť do práce poslancov, a prípadne sa aj aktívne zapojiť do diskusie.

Starosta a poslanci obecného zastupiteľstva v Krivanoch

1. RIADNE ZASADNUTIE OBCENÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Jeden z cieľov súčasných poslancov obecného zastupiteľstva v Krivanoch je zlepšiť informovanosť OBČAN – OBEC. Nasledujúce body Vám prezradia, čo všetko bolo predmetom schvaľovania na 1. riadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo v utorok 13. decembra 2022.

- **Všeobecné záväzné nariadenie** (ďalej len VZN) **04/2022 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady**: sadzba poplatku sa zvýšila na 0,077€/osobu/deň, tzn. 21€/osobu/rok. V roku 2022 bol poplatok vo výške 17,50€. Od 28. 11. 2022 bolo na úradnej tabuli zverejnené VZN s navrhovanou výškou 28€/osobu/rok, avšak poslanci schválili na základe odporúčania hlavného kontrolóra (ďalej len HK) nižšiu sadzbu poplatku (21€/osobu/rok).

- **VZN 05/2022 o financovaní školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce na rok 2023**: financovanie miezd a prevádzky MŠ, školského stravovania, školského klubu, centra voľného času.
- **VZN 06/2022 o určení čiastočných úhrad v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Krivany na rok 2023**:
 - príspevok za pobyt dieťaťa v materskej škole (ďalej len MŠ) sa zvýšil na 8€/mesiac,
 - režijný poplatok stravníkov v školskej jedálni sa zvýšil na 4€/mesiac,
 - príspevok na činnosť školského klubu detí (družina) sa zvýšil na 8€/mesiac.
- V **rokovacom poriadku obecného zastupiteľstva** (ďalej len OZ) boli predĺžené lehoty tak, aby mali poslanci dostatok času na preskudovanie podkladov, ktoré budú predmetom schvaľovania. Zároveň bol doplnený o korešpondenčné hlasovanie „per rolam“ (prostredníctvom e-mailov) pre prípady, kedy OZ nemôže zasadať prezenčne.
- Schválenie plánu kontrolnej činnosti na 1. polrok 2023.

• **Žiadosti o poskytnutie dotácie z rozpočtu obce Krivany** na rok 2023 pre:

- **1. FK Krivany** – posúdenie žiadosti sa odkladá, kým žiadateľ nepredloží menovací dekrét štatutára, stanovy a ostatné povinné prílohy k žiadosti
- **ZRPŠ Krivany, o.z.** – žiadosť schválená vo výške 1 500€, pričom financie budú použité na odmenu pre grafika za sadzbu dvoch čísel Krivianskeho občasníka (400€) a honorár historika, ktorý spracuje prevažnú časť monografie o histórii obce Krivany (1100€).
- Schválenie **žiadosti o predĺženie nájmu na 1 rok na prevádzku denného stacionára** pre Intersen n.o.
- Schválenie **kúpy osobného motorového vozidla** pre potreby obce.
- Schválenie **kúpy a vysporiadania pozemkov neznámych vlastníkov** – KN (C) parc. č. 376/26, 376/27, 376/28, 376/29 a 376/30 od Slovenského pozemkového fondu (ďalej len SPF) do majetku obce Krivany pre projekt Zberný dvor Krivany, za cenu stanovenú SPF.
- Schválenie **rozpočtu obce Krivany na rok 2023.**
- Schválenie **programu Vianočných a Novoročných akcií 2022/2023.**
- OZ zriadilo **inventarizačné komisie** a ich členov:
 - *Materiálové vybavenie koordinačnej činnosti* – Peter Smetana, Radoslav Miko, Milan Novický, Ján Girašek
 - *Inventár obce* – obecný úrad, kultúrny dom, dom smútku – Mgr. Gabriela Sabolíková, Mgr. Gertrúda Pribulová, Katarína Timčová, Marek Dlugoš
 - *Kroje, folklórne rekvizity* – Ing. Matúš Urda, Milan Novický, Patrícia Bujňáková
- OZ zriadilo **dokladovú inventarizačnú komisiu** a jej členov – Ing. Ľudmila Karabašová, PhD., Mgr. Jana Kožárová, PhD., Mgr. Katarína Porembová

V závere by sme sa Vám chceli ešte raz poďakovať za prejavenu dôveru a hlasy, ktoré ste nám vo voľbách dali. Budeme sa snažiť pracovať svedomito a usilovne, aby sme dokázali naše nápady a vízie pretaviť do spoločného výsledku, ktorý bude v prospech všetkých občanov obce. Vaše pripomienky a návrhy nám môžete naďalej adresovať spôsobom, ktorý Vám vyhovuje. Sľubujeme, že sa budeme snažiť Vám v rámci našich kompetencií vyjsť maximálne v ústrety.

Blíži sa čas podávania daňových priznaní a s ním aj možnosť slobodne určiť, komu časť z našich daní venujeme. Ak ich nechceme ponechať štátu, môžeme ich darovať neziskovým organizáciám, ktoré uhradili poplatok za vyhotovenie notárskej zápisnice, a tak sa registrovali do zoznamu prijímateľov 2 % z dane. Jednou z týchto mimovládnych organizácií sme aj my.

Darovaním 2 % občianskemu združeniu ZRPŠ Krivany vlastne podporíme samých seba.

DARUJTE

2 %

NA PODPORU AKTIVÍT v Krivanoch

ZRPŠ Krivany, o.z.

AKO NA TO?

Ak ste zamestnanec, za ktorého robí ročné zúčtovanie dane zamestnávateľ, stačí ak:

- **ČO NAJSKÔR** požiadate zamestnávateľa o vystavenie POTVRDENIA o zaplatení dane z príjmu zo závislej činnosti, a
- **DO 30. APRÍLA 2023** vyplníte (alebo Vám pomôžeme vyplniť) tlačivo VYHLÁSENIE o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov fyzickej osoby. Tlačivo VYHLÁSENIE Vám na požiadanie doručíme. Obe tlačivá podáte na daňový úrad, alebo ich stačí vhodiť do schránky ZRPŠ Krivany, o.z. umiestnenej na budove predajne COOP Jednota v Krivanoch, pričom ich predložíme na daňovom úrade za Vás. Všetky ďalšie informácie nájdete na: <https://www.zskrivany.sk/a/zrps-krivany-oz>.

V prípade otázok nás neváhajte kontaktovať na e-mailovej adrese zrps.krivany.oz@gmail.com, alebo správou na Facebookovej stránke *Občianske združenie ZRPŠ Krivany*.

ÚDAJE POTREBNÉ PRE POUKAZANIE 2 %

IČO: 52825931 (na tlačive sa zarovnáva sprava)
Obchodné meno: ZRPŠ Krivany, o.z.

Týmto by sme sa chceli poďakovať darcom, ktorí nám v roku 2022 venovali 2% z dane z príjmu. Celková výška činila **879,25€** a my ich plánujeme využiť v týchto oblastiach:

- **DETI** – finančná podpora organizácie detského futbalového tábora v Krivanoch počas letných prázdnin 2023
- **ŠKOLA A RODIČIA** – uhradili sme za rodičov žiakov 7. – 9. ročníka ZŠ s MŠ Krivany autobusovú prepravu na lyžiarsky kurz (23. – 27. 1. 2023 v Ždiari) v hodnote 600€
- **OBEC** – čiastočné financovanie publikácie o histórii obce Krivany

Srdečne ďakujeme

„Metanoia -

vnútorná premena zmýšľania v období pôstu ...“

Jana Kožárová

Vo farnosti sv. Štefana v Krivanoch pôsobí prvý rok. Duchovný otec, Mgr. Franitšek Kačo, v rozhovore približuje svoju cestu ku kňazstvu, vieru v rodine, ale aj intenzívny vzťah ku prírode a skautingu. Na nasledujúcich riadkoch si môžete prečítať viac o našom novom kňazovi, ako aj jeho povzbudenie a odporúčanie do nadchádzajúceho pôstneho obdobia.

Pamätám si, ako ste na jednej zo svojich úvodných sv. omší v našej farnosti predstavovali. Neboli tam však všetci Krivanci. Poviete nám o sebe viac? Odkiaľ pochádzate?

Pochádzam z mesta Prešov.

Ako to bolo u Vás doma s vierou?

Moji rodičia boli hlboko veriaci. Od 6. roku som miništroval v terajšej konkatedrále v týždni ráno o 6:30 hod. a niekedy aj večer o 18:00 a v nedeľu 7:45, niekedy o 9:00 ale aj o pol 12 hod. Škola viedla o mne záznamy v "70 rokoch", že som náboženský fanatik.

Spomínate si na nejaký zlomový bod, kedy ste možno od tradície prešli k hlbokému záujmu o vieru a jej štúdium?

Kňazom som chcel byť od útleho veku a aby som sa dostal do kňazského seminára potreboval som absolvovať

Kriviansky farár pri soche Panny Márie

gymnaziálne štúdiá. Pri prijímačkách som zažil bezprostredný dotyk Božej vôle cez sv. Teréziu z Lisieux.

Podali ste si prihlášku aj na iné školy? Uvažovali ste niekedy aj nad iným povoláním? A čo na Vašu voľbu povedali rodičia? Predsa len, bolo to obdobie v spoločnosti, ktoré nebolo veľmi katolíckej viere naklonené ...

V tom čase komunistického režimu teologické fakulty neboli v ponuke pre výber vysokých škôl študentom. Ja som podal prihlášku cez FÚ Prešov. Oficiálne som musel mať vybranú vysokú školu, najprv to bola právnická fakulta – kvôli latine a keď nám ju zrušili tak som podal prihlášku na lesnícku – drevársku fakultu do Zvolena. Na tie školy som samozrejme neplánoval ísť ba dokonca, keď sa dozvedeli na škole cez ŠTB, že som podal prihlášku na teológiu tak ma vylúčili zo SZM. Moje kolegyne mi povedali, že po vylúčení nemám šancu byť prijatý na žiadnu VŠ. Ja som im odpovedal, že mne je to úplne jedno. Moji rodičia súhlasili s mojim rozhodnutím stať sa kňazom.

V akých farnostiach ste pôsobili predtým, než ste prišli do Krivian? Spomínate si na svoju prvú farnosť?

Za kňaza som bol vysvätený 15. júna 1986 v Banskej Bystrici. Moje prvé miesto bola kaplánka v Humennom od roku 1986 -1989. V roku 1989 som dostal prvú farnosť Papín. Po revolúcii v roku 1992 som dostal pod správu aj farnosť Medzilaborce do roku 1997. Od roku 2003 mi pán biskup zveril farnosť Ľubotín. Tam som bol 5 rokov do roku 2008. V roku 2008 som bol preložený do farnosti Lipovce. Odtiaľ po 15 rokoch som prišiel sem do Krivian.

Na Vašich kázňach ste niekoľkokrát hovorili o chápaní sveta, jeho vzniku, logickom vysvetlení podstaty sveta, teda o gnozeológii. Dá sa, podľa Vás, vysvetliť vzťah kňaza s Bohom a vzťah laika s Bohom?

Kňaz je mostom medzi Bohom a človekom.

Robí viera človeka lepším?

Samozrejme ale musí mať svoje atribúty.

Je o Vás známe, že máte blízko ku prírode a ku skautingu. Ako ste sa dostali ku skautskému hnutiu a v čom vidíte jeho prínos pre dnešných mladých ľudí?

V roku 1968 som začal navštevoval ZDŠ v tomto čase za pána Dubčeka bol skauting obnovený a mohol sa stať skautom každý žiak. Mal možnosť vybrať si buď byť pionierom alebo skautom. Žiaľ v treťom ročníku, keď som sa chcel stať skau-

tom ako moji starší kamaráti, skauting bol štátnou mocou opäť zrušený. Skauting aj napriek tomu fungoval v ilegalite. Skauting založil lord Baden Powel – BiPi. V tom čase boli v ilegalite trampské a indiánske spoločenstvá tzv. osady ktorých duchovným otcom bol pán Setton autor knihy Lesná múdrosť. On uviedol do praxe tzv. Wood craft. Poznal a komunikoval som s tými spoločenstvami. Do slovenského skautingu som sa zaregistroval až, ako kňaz v Ľubotíne v roku 2003. Potom som sa každoročne registroval do roku 2018. Skauting je veľmi dôležitý pre vývoj a vývin mladého človeka v duchovnej a fyzickej oblasti. Pomáha mu nájsť si povolanie, vie sa postarať sám o seba, vie sa orientovať v prírode...

KŇAZ JE MOSTOM MEDZI BOHOM A ČLOVEKOM

V súčasnosti panuje verejná mienka, že spoločnosť sa stáva čoraz viac sekulárnou, že ľudia „odpadávajú“ od viery, nevedú k nej už svoje deti od narodenia, stávajú sa individualistami, pričom tvrdia, že ekumenu a komunitu nepotrebnú. Vnímate tento fenomén aj Vy ako kňaz? Skutočne sú kostoly prázdnejšie?

Áno vnímam to a je to pravda. Ľudia dnes Boha nepotrebnú. Sú konzumenti súčasných „dobier“ v ktorých žijeme. Ale to sa možno zmení ak narazíme na rôzne krízy, ktoré sa na nás valia.

Časopis bude do krivianskych domácností distribuovaný tesne pred začiatkom pôstneho obdobia. Čo by ste chceli ľuďom v našej farnosti v tomto období odkázať?

Metanoia – vnútornú premenu zmýšľania. Uvedomiť si nevyhnutnosť prijať Boha, ako milujúceho Otca a uznať si svoju hriechnosť a nedokonalosť.

**Duchovný otec
s Betlehemským svetlom**

OBRÁZKY Z KRIVIAN

V súčasnej fotografii sme našli krásne spomienky

Mgr. Mária Horváthová

Od posledného vydania občasníka, na profile facebookovej skupiny Obrázky z Krivian pribudli veľmi vzácne a zaujímavé fotografie. Sme radi, že členovia uverejňujú nielen historické ale aj súčasné zábery našej obce. Napokon každá fotografia sa raz stane súčasťou histórie.

Veľmi aktívnym členom, v tomto čísle ho spomenieme hneď niekoľkokrát, je pán Milan Novic-

ký, ktorý nás pravidelne poteší príspevkom z rôznych kútov našej krásnej dediny. V novembri nám fotografiami z miestneho sipanca pán Novický pripomenul, ako málo stačilo našim predkom k životu. A ako sám napísal : „V jednoduchosti je krása.“

Meniace sa ročné obdobia majú svoje čaro a naše okolie nás vďaka prírodným zmenám teší krásnymi scenériami. Fotografie zamrznutého

mlynskeho kola, ktorých autorom je opäť pán Novický sú očarujúce. A pri takomto pohľade sa človek zamyslí nad tým, akú má príroda moc.

V skupine pribudlo aj mnoho nových členov. Jedným z nich je pán Ľubomír Juruš, ktorý okrem iného uverejnil krásnu fotografiu „Tancujúcej vrby“, ktorú môžete vidieť v blízkosti mlyna. Pán Juruš k tejto fotografii pridal aj popis zo svojho profilu. Z neho

vyberáme: „...táto vrba je jednou z posledných v okolí Vodného mlyna v podobe srdca pripomína tancujúcich milencov...“. Veľmi nás zaujal aj text piesne, ktorou pokračuje popis fotografie:

Píšťalôčka

Zo smutnej vrbý
vyplakaná
Éj, nebudem ja veru,
nebudem
Čakať do samého rána
Vystrúham si rezké nôty
veru
Aby mi písкала rezko
Pieseň dávno nemú

Ref.

Éj, zapískam si veru
Čo sa hrdlu ráči
Kým sa mojej milej
Kým sa nezapáči
Éj, zapískam si veru
Čo sa hrdlu ráči
Kým sa mojej milej
Kým sa nezapáči
Píšťalôčka moja,
ešte nepísaná
Éj, bodaj by ťa, bodaj
stískal v náručí do rána
Šuhaj hrdý, šuhaj hrdý
Nech sa z nej smútok
Konečne vyvrbi

Ref.

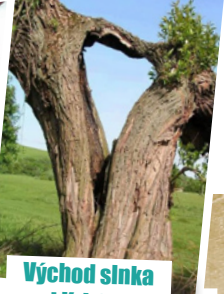
Éj, zapískam si veru
Čo sa hrdlu ráči
Kým sa mojej milej
Kým sa nezapáči
Éj, zapískam si veru
Čo sa hrdlu ráči
Kým sa mojej milej
Kým sa nezapáči

(zdroj: Ľubomír Juruš)

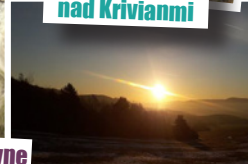

Izba v miestnom sipanci

Tancujúca vrba okom pána Ľubomíra Juruša

Východ slnka nad Krivianmi

Zamrznuté koleso pri vodnom mlyne

Tancujúca vrba v zimných mesiacoch.

Pohľad na zamrznutú prednú časť vodného mlyna

Provizórne upravený železničný úsek z roku 1946

Krivianci na Hamôlke 2022

V komentároch sme znova vďaka pánovi Novickému našli aj súčasnú fotografiu vrby. Tu sme mohli porovnať ako sa príroda počas ročných období mení.

Ako nadšenci našej dedinskej histórie sme sa veľmi potešili v skutku vzácnnej fotografii, ktorú uverejnil pán Marián Huňady. Môžete na nej vidieť zničený úsek železnice z roku 1946, ktorý bol provizórne upravený. Nachádza sa tesne za zastávkou Krivany smerom na Pusté Pole. V súčasnosti je to miesto tunela pod železnicou pri Bažove.

Mnoho príspevkov a predovšetkým komentárov pribudlo v posledný

deň roku 2022. náš poslanec Jozef Ištvan uverejnil fotografiu skupiny Krivancov, ktorí sa zúčastnili výstupu na Homôlku. Pod týmto príspevkom sa blahoprajným komentárom pripomenul náš rodák Miroslav Timko žijúci v Čechách: „Šumne Krivjanci, pozdravujem z Čechoch, nech še vam dari v novim roku a veľo zdravička a kuščičko ščesca a Božeho požehnaňa“. Dôkazom, že táto skupina nás spája s Krivancami žijúcimu aj mimo obce či krajiny je aj potešujúci pozdrav Zuzany Mišekovej z Talianska: „Pozdravujem zo Sardegna (IT) veľa zdravička a šťastička Krivancom.“

Značná časť príspevkov v „Obrázkoch z Krivian“ bola venovaná okolitej krivianskej prírode. Pohľadom na dušu je ako napísal pán Novický: „Ranni vychod slunečka nad našim valalom..“ K tomu niet čo dodať. Veď posúďte sami!

Nesmierne nás teší, že tieto príspevky potešia mnohých sledovateľov, ktorí ich často pozitívne komentujú. Viacerí v nich nájdu svoje spomienky z detstva a to nás len utvrdzuje v tom, že vytvoriť túto skupinu bolo veľmi dobrým rozhodnutím. To-uto cestou chceme poďakovať za každú fotografiu, príspevok či milý komentár a tým povzbudiť k ďalšej činnosti v skupine.

Zo života našej školy

Mgr. Mária Kromková

Aktuálny školský rok 2022/2023 v našej zelenej škole je (nielen) v znamení rýchleho tempa a školského zvonenia, ale aj množstva školských i mimoškolských podujatí. Krátky exkurz do života školy za prvý polrok ponúkame v tejto rubrike.

V septembri do základnej školy nastúpilo 194 žiakov prvého až deviateho ročníka a 39 detí materskej školy. Do školského klubu detí sa prihlásilo 26 detí. Svoje záujmy a talenty môžu rozvíjať v 12 záujmových útvaroch a projekte Dajme spolu gól. Prvé septembrové dni boli (nielen) o distribúcii antigénových samotestov pre rodičov, ktorí prejavili záujem otestovať deti pred príchodom do školy, ale aj o absolvovaní teoretickej

i praktickej prípravy na didaktické hry a cvičenia v prírode či protidrogovej prednášky Pravda o drogách (www.bezdrog.sk). Záver septembra patril obľúbenej zábave žiakov prvého stupňa - Šarkaniáde a netradične (po pandemických obmedzeniach) aj plaveckému výcviku pre žiakov piateho až ôsmeho ročníka v krytej plavárni na Drienici.

Október už tradične venujeme úcte k starším ľuďom. Žiaci školy si ich v kultúrnom dome uctili kultúrnym programom a darčekom, ktoré vyrobili deti v školskom klube, ale aj návštevou denného stacionára. Aj tento rok bola škola súčasťou predvianočného projektu či zbierky *Kolko lásky sa zmestí do krabice od topánok?* Do domovov dôchodcov sme poslali 50 krabíc, ktoré vyčarili počas Vianoc úsmev na tvárach starých. V tomto mesiaci sme zrealizovali zaujímavé edukačné projekty - projekt Hovorme o jedle, Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice 2022 či Záložka do knihy spája školy, kde bola našou partnerskou školou Základná škola v Kamenci pod Vtáčnikom. Naši žiaci vyrobili

pre kamarátov 70 záložiek. Súčasťou projektu Hovorme o jedle boli tematické súťažno-vzdelávacie aktivity, výtvarná súťaž Chutné maľovanie, literárna súťaž Záleží na tom, čo viem o potravinách a fotografická súťaž Očami gurmána. Deti školského klubu pripravili pre spolužiakov ovocno-zeleninové tanieri. „Najzaujímavejšie“ podujatie našej školskej knižnice bolo v znamení cestovania po krajinách Ďalekého východu. Súčasťou podujatia boli aktivity spojené s knihou, ale najmä beseda pre žiakov s pani Dominikou Sakmárovou, sinologičkou, blogerkou a autorkou dvoch kníh pre deti - Mačací kožuch a ťava pri Čínskom múre a Kórejské halušky. Žiaci so záujmom počúvali cestovateľské zážitky a príbehy našej hostky z Južnej Kórey, Číny či Taiwanu. Najkrajšie príbehy lásky z knižnice videlo 21 žiakov v Mestskej galérii v Lipanoch, ktoré pripravili študenti gymnázia v štyroch

jazykoch pri príležitosti Európskeho dňa jazykov. Každoročným jesenným podujatím v škole je jablčkové vyučovanie, hry a tvorivé dielne v rámci Jablčkového dňa, ktorý je zavŕšený Jablčkovým behom v centre obce. (V kategórii deti s rodičmi vyhrala aj tento rok rodina Karabašovcov.) Deti školy sa zapojili 18. októbra do kampane za mier Milión detí sa modlí ruženec. Aj tento rok nás navštívilo bábkové divadielko Gašparko s rozprávkou O Červenej Čiapočke pre deti materskej školy a žiakov 1. stupňa. V novembri v rámci Týždňa vedy a techniky Škola hrou pripravila pre žiakov hruvú a interaktívnu Chemickú šou, v ktorej prepojila chémiu s bežným životom. V rámci Európskeho týždňa proti drogám sa žiaci zúčastnili turnaja vo florbale. Desiat žiakov školy si vyskúšalo svoje vedomosti v súťaži Ypsilon – Slovina je hra. Prvýkrát sa žiaci školy zúčastnili aj informatickej súťaže IBOBOR, v ktorej sme mali piatich úspešných riešiteľov. Svoje vedomosti si 15 žiaci preverili v školskom a okresnom kole Technickej olympiády. Súťažili sme aj v Geografickej olympiáde a Olympiáde v anglickom jazyku, Expertovi a Všetkovedkovi, matematickej Pytagoriáde, Maksovi a Šalianskom Matkovi. Máme šikovných a tvorivých žiakov, ktorí dokážu s pomocou rodičov vyrobiť nádherné modely Zeme i Slnecnej sústavy, ale aj vlastný papier.

December bol o Červených stužkách a boji proti AIDS, ale aj o Mikulášskom všeličom pre deti ŠKD, o návšteve sv. Mikuláša a jeho pomocníkov a najmä o Vianočnej akadémii pre rodičov a verejnosť, súčasťou ktorej bola aj burza žiackych výrobkov a vianočné občerstvenie a punč, ktoré pripravili pre hostí zamestnankyne školskej jedálne. Škola okrem telesnej a pohy-

bovej výchovy podporuje aj regionálnu výchovu, v rámci ktorej naši piatáci mali doteraz možnosť navštíviť Centrum ľudovej kultúry, spoznať originálny hudobný nástroj gajdicu, ktorú predstavila gymnazistka Antónia Gernátová, či oboznámiť sa s prvkami krivianskeho kroja vďaka pani Irene Gernátovej.

Január 2023 je nielen o hodnotení polročnej práce žiakov, ale aj o zimných radovánkach a lyžiarskom kurze pre našich siedmakov, ôsmakov a deviatakov v zasneženom Ždiari v Tatrách, ale aj o príprave na februárový fašiangový karneval v telocvični školy. O dianí v škole sa dozviete na stránke školy a v školskom časopise Krivý Jany. Ďakujem rodičom, zriaďovateľovi školy, občianskemu združeniu ZRPŠ Krivany za pomoc a podporu našich aktivít a všetkým želám veselé fašiangy.

Žiaci zo ZŠ Krivany na lyžiarskom kurze

(Ne)legálne skládky odpadu v Krivanoch

VK

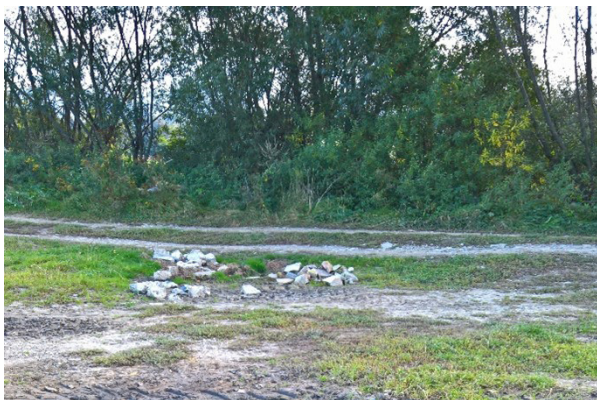
Pred nedávnom bola v obci „zistená“ veľká nelegálna skládka odpadu v objeme cca 380 ton, zhodou okolností v blízkosti osady, kde žije marginalizovaná rómska komunita (MRK). Problém bol na stole odboru životného prostredia Okresného úradu v Sabinove a následne bol šetrený aj orgánmi činnými v trestnom konaní. Týmito orgánmi bolo zisťované, či vlastník, správca resp. nájomca urobil všetky opatrenia, aby zamedzil takémuto konaniu, prípadne či tak neurobil, aby mal z toho majetkový prospech. Smutné je, že vinník či vinníci sú neznámi. Nakoniec to dopadlo celkom „dobré“. Majitelia pozemkov, na ktorých sa väčšia časť nelegálnej skládky nachádzala, neboli zodpovednými za jej vznik. Keďže pôvodca skládky nebol zistený, bremeno likvidácie skládky padlo našťastie na obec a nie na majiteľa pozemku.

V súčasnosti je ekológia a životné prostredie na popredných miestach záujmu štátu a EÚ. Pred niekoľkými dekadami v obci ľudia doma chovali hospodárske zvieratá, ktoré „bioodpad“ ekologicky likvidovali. Dnes doba pokročila, chov hospodárskych zvierat bol výrazne zredukovaný, ručné kosy a „ekologické kosačky“ nahradili benzínové, „plug-in“ elek-

trické či akumulátorové s pojazdom, bez pojazdu, so zberným košom a pod. A tu nastáva problém, čo s bioodpadom. Tento článok, žiaľ nie je iba o produkcii bioodpadu, ale aj o stavebnom odpade, komunálnom odpade a dokonca aj o „živom“ odpade, ktorý končí bohužiaľ mimo miest, ktoré sú určené na jeho skládkovanie či likvidáciu.

Aj napriek tomu, že obec vydala nariadenia v súlade so Zákonom o odpadoch, niektorí ľudia radšej volia technologicky najjednoduchší spôsob ako sa odpadu zbaviť, a to vyvieť ho niekam inam, hlavne mimo svojho dvora alebo pozemku. Bohužiaľ, takto končí na „územi“ niekoho iného. Výsledkom tohto počinu je pekne pristrhnutý živý

plot, prakticky orezané ovocné stromy a skoro anglický trávnik. Štatisticky sa tak deje na jar (lístie a konáre), v lete (tráva) a v jeseni (zvyšky po produktoch, ktoré nám dala záhrada). Bohužiaľ sa ľudia neštitia vyviezť aj stavebnú suť, ba dokonca sa zbaviť aj „skoro“ domáceho miláčika- šteniat či mačiat.

„Po búračkách, či prestavbách, po upratovaní, len keď už mám na dvore poriadok.“ Foto: autor

Mám osobnú skúsenosť s ľuďmi, ktorí sa takto zbavovali nepotrebného a toho, čo im prestalo slúžiť. Je smutné, že títo ľudia reagujú dosť asertívne, ba až agresívne:

„A čo, to je tvoj pozemok?“

„Čo je tá do toho!“

„Veď sa to rozloží a zhnije to.“

„A ty si kto?“

„Ja som si myslela, že je to štátne.“

„Však je to aj tak zanedbané.“

„Myslím si, že je tu takého to bordelu dosť.“

Áno, každý si chráni to svoje, tak isto si chránim svoje aj ja. A každý by si mal uvedomiť, že chrániť je potrebné aj to, čo je obecné či verejné. Zbavením sa „môjho“ odpadu vyvezením, alebo vysypáním niekam inam, ale hlavne mimo môj dvor či môj pozemok som spôsobil problém niekomu inému.

Položme si otázku: Ako by som reagoval, alebo čo by som urobil, keby som jedného pekného dňa zistil, že mi na dvore, na pozemku niekto „vyrobil“ problém vo forme nelegálnej skládky?

Nechcem, aby tento článok vyznel iba negatívne a prezentoval neresti Kriviancov, ale aby sa zamysleli nad svojimi počinmi a začali využívať legálne spôsoby likvidácie odpadov a nespôsobovali problémy iným. Nedá mi tu nespomenúť aj občanov, ktorým naopak záleží na životnom prostredí, z prechádzok sa vracajú s plnými taškami odpadkov, dávajú ho tam kam patrí, takýmto osobám patrí moje poďakovanie.

Na záver si neodpusťím ešte jeden postreh. Pred koncom roka, cestou smerom do Lipian, som si všimol, že v blízkosti osady (MRK) opäť začína vznikať (nelegálna) skládka odpadu...

Ľudia sa zbavujú rôzneho odpadu, dokonca aj „živého“.
Foto: autor

Socha Panny Márie od prof. Ďuricu

*Slávime a srdcia láskou znejú,
vďačnosť nám ladí duše tón
a ústa pieseň slávy pejú...
Ó, zvučte harfy, zaznej zvon
a všetkých vtáčať milé hlasy
spievajte spolu pieseň dnes.
Vyčarte akord nežnej krásy,
aký len anjel v nebi hráva
a všetci pejte:
Sláva, sláva – kaplnka Panny Márie -
sláva, ples !*

Podobnú kaplnku ako máme v Krivanoch nikde v okolí nenájdete, hovorí náš duchovný otec

Bc. Mária Kromková
a Za rodinu profesora Ďuricu,
súrodenci Cecília Felberová a Ján Ďurica

Uplynulý rok bol pre našu obec výnimočný aj z duchovného hľadiska. V októbri sa počas slávnostnej svätej omše požehnala kaplnka zdobiaca areál nášho kostola. Vzácnou dominantou kaplnky je socha Panny Márie, ktorá bola zakúpená vďaka štedrému finančnému daru nášho významného rodáka, pána profesora Milana Stanislava Ďuricu. Pán profesor sa v auguste dožil úctyhodného veku 97 rokov a aj naďalej aktívne podporuje rozvoj svojich milovaných Krivian. Vrúcny vzťah ku Krivanom majú aj súrodenci pána profesora, sestra Cecília Felberová a brat Ján Ďurica, ktorí slávnosť požehnania kaplnky bližšie opisujú v nasledujúcich riadkoch.

V nedeľu 16. októbra 2022 sme sa v Krivanoch zúčastnili slávnostnej svätej omše. Súčasťou tohto eucharistického slávenia bolo požehnanie kaplnky Panny Márie, postavenej v areáli kostola, z finančného daru kňaza, saleziána profesora Milana Stanislava Ďuricu, ktorý tento dar venoval svojej rodnej farnosti. Keďže prof. Milan Stanislav Ďurica sa zo zdravotných dôvodov nemohol zúčastniť a celebroadť túto slávnostnú svätú omšu, celebraval ju jeho synovec, salezián, kňaz Dominik Felber a koncelebrovali šiesti kňazi vrátane veľadôstojného pána dekana doc. ThDr. Petra Sedláka, PhD.

Túto svätú omšu sme prežívali s hlbokou úctou a dojatím. V myšliach sa nám vynárali spomienky na chvíle, ktoré sme s našimi drahými rodičmi prežili v malom, ale útulnom krivianskom kostolíku, keďže naša drahá mamička, nebohá Cecília Ďu-

ricová, bola vernou ctiteľkou Panny Márie a k jej uctievaní viedla všetky svoje deti. Preto sme s veľkou radosťou prijali rozhodnutie nášho drahého najstaršieho brata darovať takýto dar svojim rodiakom.

Sme nesmierne vďační veľadôstojnému pánovi farárovi Mgr. Františkovi Kačovi za to, že v pomerne krátkom čase svojho pôsobenia v krivianskej farnosti dal postaviť srdcu i duši lahodiace dielo. Podľa otca duchovného má kaplnka veľký prínos pre našu farnosť: *„Tak pre mňa ako aj pre obec a pre každého človeka, kaplnky, kríže, posvätné miesta a miesta poklony majú dôležitú úlohu pre povznesenie ducha a vyprosenie si Božej milosti a pomoci. Podobná kaplnka sa v okolí nenachádza, aspoň o tom neviem. Je moderná a výnimočná tým, že je prehľadná z každej strany.“*

Veľká vďaka patrí aj kurátorovi Karolovi Dlugošovi a všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o výstavbu kaplnky. Radosťou naplnení a duchovne posilnení sme odchádzali z tejto vzácnej slávnosti s presvedčením, že našej Nebeskej Matke budú vzdávať úctu nielen krivianski veriaci, ale aj každý návštevník tejto farnosti.

Laudetur Jesus Christus ! Pochválený buď Ježiš Kristus!

ZO ŽIVOTA NAŠICH FOLKLÓRISTOV

Mgr. Patrícia Bujňáková

Pre folklórnu skupinu bol predošlý rok oveľa pestrejší ako roky predtým. Znovu sa rozbehli všakovaké folklórne akcie a my sme tam samozrejme nemohli chýbať. Kto aspoň raz vystupoval na pódiu vie, že v pozadí je toho oveľa viac. Aj my sme toho zažili veľa na pódiu, ale aj mimo neho. Podťe sa pozrieť ako vyzeral náš rok 2022.

JAVISKO

Spoločenský život sa konečne rozbehol a my sme našimi vystúpeniami mohli urobiť radosť ľuďom na rôznych podujatiach. Celý rok nás sprevádzala scéna podľa predlohy

Jána Lazoríka, „*mlackosi na panščiňe*“. Staršia generácia si tak pospomínala na „*mlacene v žime v stodole*“ a mladší členovia si vyskúšali prácu s „*cepami*“ či „*vrecinkom*“. Hlavnou myšlienkou však nebola práca, ale to, ako sa ľudia aj napriek neľahkému životu vedeli vynásť a piesňou a tancom spestriať každý deň. Táto scéna bola prezentovaná nie len u nás na Hornotoryskom folklórnom festivale Jána Lazoríka, ale aj na folklórnom festivale O gajdicu Andreja Mizeráka v neďalekej Lúčke, na 28. ročníku Sotáckeho folklórneho festivalu v Jasenove, na

Ľubovnianskom jarmoku a scénu si užili aj zamestnanci Tatravagonky a.s. Poprad na svojom koncoročnom večierku. Neoddeliteľnou súčasťou každého vystúpenia boli spevy žien aj mužov.

Malá časť z nás, sa zúčastnila jedinečného podujatia Deň kroja v Banskej Bystrici. Milovníci folklóru nás mohli vidieť aj v relácii Kapura, kde sme odprezentovali scénu s názvom „*Na Michala na košaru*“, ktorá sa natáčala tu v našej obci. Nechýbali sme pri oslave Dňa matiek ani na Kultúrnom lete v Olšove, dokonca ani pri rozlúčke s kňazom Jozefom,

ktorý bol povolaný slúžiť v inej farnosti. S blížiacimi sa vianočnými sviatkami sme si pre vás na Vianočnú besiedku, ktorá sa konala v Základnej škole s materskou školou v Krivaniach, pripravili tradičné jasičky a zopár kolied a vinšov. Tie sme prišli zaspievať aj malému Ježiškovi k jasičkám do nášho kostolíka.

ZÁKULISIE

Táto časť je vždy pestrejšia, veselšia, ale občas aj náročnejšia ako prezentácia na javisku. Okrem skúšok, ktoré sa konali každý štvrtok, sa nám v auguste podarilo za finančnej podpory obce Krivany zorganizovať sústreďenie s odbornými lektormi, ktorými boli Mgr. art. Agáta Krausová ArtD. a Ing. Mgr. art. Slavomír Ondejka. Na tomto veľmi prínosnom a veríme, že nie poslednom sústreďení, sme spolu s lektormi pracovali na zlepšení javiskového prejavu a tanečnej techniky. Toto sústreďenie bolo veľmi obohacujúce. Lektori nám odovzdali vzácne rady, no ešte vzácnejšia bola ich individuálna práca s každým členom skupiny, ktorú si veľmi ceníme.

Udialo sa aj zopár významných udalostí v súkromí našich členov. V septembri do stavu manželského vstúpili Mária a Jakub Kocúrkovi. Prajeme im všetko dobre na ich spoločnej ceste životom. Pribudlo nám aj zopár nových nasledovníkov. V priebehu augusta, septembra a októbra sa našim členom narodili *trojo parobci* Šimon, Matej, Jakub a *jedna dzivečka* Noemi. Už teraz sa tešíme na chvíle, kedy budú po našom boku spievať a tancovať na javisku. „Ej, jak jim budu noški virgac. Počkajce paru ročki a uvidzice. Lem nej rošnu a su zdrave.“

Celoročnou aktivitou nášho vedúceho Mgr. Antona Lazoríka bola práca na publikácii s názvom DVOJGAJDICA ALEXANDRA GERNÁTA – Svetový unikát z Krivian. Na jej zrode spo-

lupracoval s rodinou Gernátovou, vrátane Alexandra Gernáta, ktorý je zhotoviteľ tohto skvostu. Publikácia vznikla za finančnej podpory z Fondu na podporu umenia. Jej predpokladaný termín uvedenia do života je január 2023. Veríme, že to bude veľmi zaujímavé čítanie.

A ČO V NOVOM ROKU?

Každoročne sa konajú podujatia, ktoré sú už priam tradíciou. Takým bude tohto roku aj 30. ročník Hornotoryského folklórneho festivalu, ktorý sa bude konať 29. júla. V tento deň oslávime 55. výročie vzniku našej Folklórnej skupiny Jána Lazoríka Krivany – Torysa. Dúfajme, že nám plány nič neskríži a my sa v auguste zúčastníme plánovaného zájazdu do Ohridu v Macedónsku.

Tešíme sa na nové zážitky, ktoré nám prinesie rok 2023 a Vám všetkým prajeme, aby rok 2023 bol pre Vás lepším, zdravším, radostnejším a pokojnejším ako tie predošlé.

Rubrika Jána Lazoríka

alebo „Obrazki od l'egendi zo starej dzedzini“

Mgr. Katarína Ščisláková

Po vianočných sviatkoch tradične prichádza obdobie, ktoré ľudovo v slovenských regiónoch nazývame ako fašiangy. Toto obdobie začína od sviatku Troch kráľov (6. január) a trvá do Popolcovej stredy. Keďže sviatok Popolcovej stredy je pohyblivým sviatkom, trvajú preto fašiangy časovo v niektorých rokoch kratšie alebo dlhšie. Pre ľudí v minulosti bolo obdobie medzi vianočnými sviatkami, a pred veľkým pôstom príjemným spestrením. Usporadúvali sa spoločné páračky, zabíjačky a svadby, ktoré sprevádzali hry, zábavy, obchádzky masiek a muzik po dedine.

V zimnom fašiangovom období sa počas páračiek (drápačiek) zišla väčšia skupina žien. Zvyčajne to boli ženy a dospievajúce dievčatá z dediny, susedky a príbuzné, ktoré sa schádzali v jednej domácnosti. Išlo o formu výpomoci, kde sa spoločne páralo perie z doma chovanej hydiny gazdinej do chystanej výbavy pre dcéru alebo pred krstinami. Páralo sa do neskorých večerných hodín. Po práci boli ženy gazdinou pohostené pálenkou, koláčmi a sušeným ovocím. Keď nehrozilo rozfúkание peria, prichádzali do domu mládenca a potom sa mládež zabávala piesňami a tancami.

Fašiangové zabíjačky boli pracovno-spoločenská príležitosť pri zabíjaní a spracovaní ošípanej. Na túto činnosť porážky sa volal mäsiar alebo človek, ktorý mal so spracovaním mäsa skúsenosti. Pri udalosti zabíjačky sa usporadúvala hostina. Domáci na ňu zvyčajne pozývali rodinu, susedov i známych. Podávala sa ovarová polievka, zabíjačková kaša, jaternice, krvavničky, ovar, pečené mäso, zabíjačková kapusta s mäsom. Zvykom bolo obdarovať kusom mäsa a jaternicami príbuzných, susedov a známych. Tí sa rovnako odplatili, keď sami zabíjali. Dodnes sa v mnohých dedinách praktizuje tento zvyk.

Okrem zabíjačkových špecialít tiež k tradičným fašiangovým jedlám patria rôzne druhy vysmázaného pečiva ako sú šišky, fánky, pampúchy, krepky, grapne a iné. V minulosti ľudia verili, že konzumá-

**Autor mal'by: Michal Trembáč, Fašiangy I.
(1986 – 1987)**

Zdroj: Webumenia, archív Tatranskej galérie

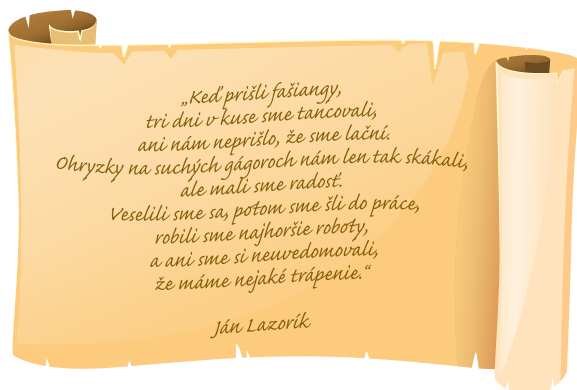
**Autor mal'by: Michal Trembáč,
Fašiangový sprievod (1984)**

Zdroj: Webumenia, archív Východoslovenskej galérie

cia vaječných jedál a vyprázaného pečiva mala zabezpečiť rodine a hospodárstvu želanú prosperitu, ktorej základ a predpoklady sa vytvárali na začiatku jari. Roľníckych prác bolo v tomto období menej, preto bolo dostatok času i potravín na rôzne zvyky, zábavy a hostiny. Veľký vplyv na charakter fašiangových jedál mali stredoveké cirkevné nariadenia, keďže sa konzumácia mäsa, masti, vajec, mlieka, syra mala v nasledujúcom 40-dňovom pôste z jedálňička vylúčiť.

Počas fašiangových obchôdzok po dedine ľudia využívali masky. Masky zobrazovali tváre alebo hlavy ľudskej, zvieracej, mytologickej či démonickej bytosti. Ak je maska doplnená kostýmom zahalujúcim celú postavu, označuje sa ako maškara. Použitie masiek na fašiangy bolo so zámerom privodiť prosperitu, poistiť úrodu, plodnosť hospodárskych zvierat aj ľudí. Masky môžu mať podobu zvieracie (turoň, koza, koník) a ľudskú, niektoré majú zvieracie i ľudské črty (čert). Na svadbách, priadkach, zabíjačkách a vo fašiangových hrách sa zväčša nosili zábavné masky. Najbežnejšie boli masky slamené a z obrátenej kožušiny, ktoré mali podobu medveďa a deda, pričom namiesto kukly mávali aj kožušinovú náličnicu, alebo boli začiernené a do tvorené konopnými fúzami. Erotickú symboliku vyjadrovali komediálne postavy dedov, báb, žien s chlapom v koši na chrbte, preobliekanie mužov za ženy a naopak, za prespanky s deťmi, ľahké alebo hrubé ženy či za svadobný pár. Strašidelné masky, ktoré v zmysle ochrannej mágie mali mať odpudzujúci vzhľad, zobrazovali väčšinou démonické bytosti.

Zvyky v závere fašiangového obdobia sú stopami staroslovanských agrárnych obrádov predjaria aj európskej karnevalovej tradície. Magicko-prosperitné úkony mali blahodarne pôsobiť na dobrú úrodu (ľanu, konopí, zemiakov). Posledné dni sa nazývali posledný fašank, bláznivé dni, šalone dni, ostatky, mjesopust, mjasnica. Vtedy sprievody mládenčov obchádzali domy a tancovali osobitné fašiangové tance ako napríklad: tance na úrodu (pre konope, na ľan), ktorého charakteristickým prvkom boli výskoky, zdvíhanie a vyhadzovanie tanečníč do výšky; tance s klárikom priviazaným o nohu alebo okolo krku; tance s ražňami, v ktorých sa krúži a poskakuje okolo ražňa zapichnutého do povaly alebo podlahy; ďalšie spontánne tanečné improvizácie maškár a ešte iné párové krúživé tance. Fašiangovníkom sa za obchôdzku ponúкло zajesť, vypiť i peniaze, z vyzbieranej slaniny, klobásy a vajec si po obchôdzke robili hostiny. Boli zaužívané aj tam, kde sa obchôdzky nekonali. Konali sa tanečné zábavy, najmä vo fašiangový utorok ako posledná muzika pred pôstom, kde v závere za sprievodu clivej melódie sa niekde pochovávala basa.

*„Keď prišli fašiangy,
tri dni v kuse sme tancovali,
ani nám neprišlo, že sme lační.
Ohryzky na suchých gágoroch nám len tak skákali,
ale mali sme radosť.
Veselili sme sa, potom sme šli do práce,
robili sme najhoršie roboty,
a ani sme si neuvedomovali,
že máme nejaké trápenie.“*

Ján Lazorík

Fašengi, fašengi, fašengovo časi...

Irena Gernátová a Mgr. Silvia Radačovská

Od Troch kraloch do Popolcovej stredy boli fašengi. Na „ostatné fašengi“ čiže tri dni pred Popolcovu stredu to vam bolo bars vešelo. Mlade se zešli po večaroch dze tade po domoch. Pošpivali, potancovali ani domu nešli. No ňezaobešlo se to bez poradneho figla a smichu.

„Klam se zradzi sam.“ abo **„Jag Bohu Kubo tag Buch Kubovi.“**

Dzifčata se chceli pred parobkami vicahnuc, se dohodli, že upeču krepľe a chlopci mali zabešteľovac fľašku vina. Dzifčata ich upekli a skrili pred parobkami za pec. No ňeznali, že chlopci pres oblaček kukaju a te krepľe im ukradli. Tag prišli do čiži a položili fľašku na stul a pitaju tote krepľe podľa dohody. Dzifki krepľe hľadali a krepľoch nigze. Chlopci jich kuščičko ponacahovali a nakoniec se dzvere otvorili a stal tam šikovni parobek i s krepľami v ruke. Naostatek šickim šmakovalo i parobkom krepľe i dzifkom vinko.

A žebi i vi viprobovali jake tote krepľe boli, prikładame paru receptoch. Upeče a dajce znac, či i vam se tag podarili jag nam! A kec budu tiraňski dobre, neskrice za pec, ale i do sušedoch odňeše.

Krepľe

- 1 kg viberovej muki
- 1 droždže
- suľ
- 5 PL krištaloveho cukru
- 4 dcl mľika
- 4 vajca
- prašek do pečiva
- postruhana skurka z citróna
- 2 dcl oleja
- 1 vanilka

Hotove krepľe

Príprava krepľoch

*Irenka Gernátová
peče krepľe*

Gruľové kreple

- pul kila muki hl. špecial i kus hrubej
- 25 dkg varenich gruľoch
- mľiko
- droždže pul kocky
- 2 vajca
- 5 dkg spráženeho masla
- suľ
- rum
- obaľic v orechoch abo v kakave

Šicko spolu zhneceme, nechame postac,
rozvaľkame a vikrajeme kreple. Vipražame na horucim oleju.

Dakedi bulo vecej starosci, češko še žilo, aľe bulo i vecej radosci, znali še ľudze zaba-
vic i bez internetoch a televiziji.

*„Čto ma zdrave, pokuj, chľeba,
ta ma šicko co mu treba.*

Richle tvarohove kreple

- 1 tv aroch /25 dkg/
- 25 dkg hladkej špec. muki
- 2 vajca
- 1 PL praškoveho cukru
- 1 ČL sodi bikarboni
- 2 PL rumu
- do paľcoch soli

Tajnička v šarišskom nárečí

Anonymný prispievateľ

Neďaleko Krivian sa nachádza bývala osada (názov sa ukrýva v tajničke). Bola tam veľká
krčma a voziareň, kde prevozníci nocovali a prepriahali si záprahy. Cez osadu prevážali
tovar na krakovský Wawel. V ťažkých vojnových časoch tam ľudia hľadali aj útočisko.

1. Druh obuvi

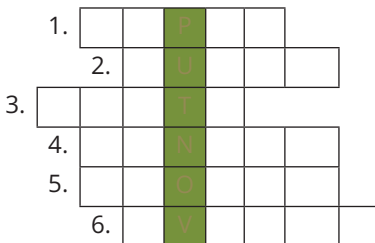
2. Podšívka

3. Handra

4. Železná retaz

5. Batoh

6. Hovoriť

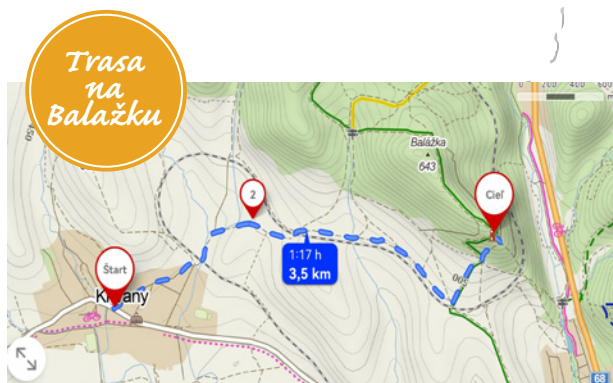
Skica Putnova,
autor: PaedDr. Gabriela Pellerová

Turistická prechádzka na Balažku

Patrik Štofanič

Tentokrát si predstavíme horský masív Balažka a okolie. Samotná rozhľadňa na Balažke vznikla za pomerne kontroverzných okolností. Mnoho ľudí tvrdí, že nemala byť ani na tom mieste, kde sa postavila. Ďalší hovoria, že mala byť vyššia. Niektorí kritizujú množstvo vyrúbaných stromov. Po kritike sa kompetentní snažili o kompenzáciu a vysadili nové stromčeky. Pravdu o výstavbe a okolnostiach sa už možno nedozvieme. Ostáva nám dúfať, že si nebudeme ako ľudia ničiť prírodu v prospech zisku, a nedajbože podvodov.

Na obľúbenú rozhľadňu na Balažke sa vieme dostať z Krivian viacerými spôsobmi. Je to nenáročná túra vhodná aj pre deti a domácich miláčikov. Na mape sú zobrazené príklady na trasy značené turistickými značkami (žltá/zelená), pričom zdatní turisti sa môžu vydať aj inými poľnými cestičkami a chodníkmi. Zvlášť zaujímavá je trasa okolo železničnej trate, kde možno prejsť popod koľajnice na viacerých miestach tunelmi, ktoré boli vybudované ako

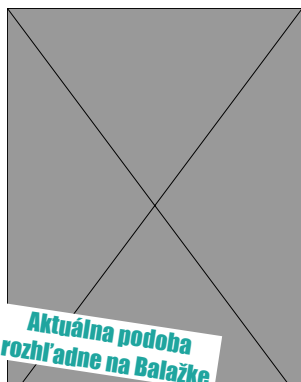

odvodňovacie kanály pre železničnú trať. Musíte byť ale opatrní, nakoľko sa tam väčšinou nachádzajú mokré a šmyklavé kamene, a tiež sa určite zide baterka, pretože v tuneloch je tma. Samotná spiatočná trasa trvá približne tri hodiny čistého času a vzdialenosť je zhruba 7 kilometrov.

Horský masív Balažka

(643 m n. m.) je súčasťou Spišsko-šarišského medzihoria a je zaujímavý z viacerých pohľadov. Pod železničným náhonom v časti Balažka-Štrembroch bol v minulosti starý židovský cintorín. Vznik možno pripísať príchodu prvých židov z poľskej Haliče okolo roku 1813, pričom využívaný bol do konca 19. storočia. V súčasnej dobe sa nezachovala podoba cintorínu a pripomína ho osadená informačná tabuľa. Masív lemuje železničná trať, ktorá vo východnej časti rozdelila skalú na tzv. „Malú skalú a Veľkú skalú“. Vytvorili sa tak dva základné turistické okruhy. Okruh Malej skaly ponúka vyhladku od križa ku ktorému sa dá dostať cez koľajovú trať, je tam malé ohnisko

Aktuálna podoba
rozhľadne na Balažke

a pohodlné lavičky, ktoré vám poskytnú príjemný oddych a široký výhľad na okolitú krajinu. Nachádza sa tu aj talianska studnička, partizánske zákopy, posed a informačné tabule. Okruh Veľkej skaly ponúka trasu hrebeňom Balažky, pričom obe trasy sú navzájom prepojené a majú viaceré body napojenia.

V októbri 2019 bola slávnostne otvorená vyhlídková veža. Rozhľadňa Balažka je umiestnená v nadmorskej výške 598 m n.m. a jej výška je 13,69 m. V decembri 2021 bol na najvyššom poschodí rozhľadne nainštalovaný ďalekohľad. Návštevníci pomocou jeho 25-násobného priblíženia môžu pozorovať scény na dosah ruky. Ďalekohľad umožňuje výhľady na celé okolie, vďaka svojmu uchytieniu o podstavec, ktoré je plynulo otočné o 360 stupňov. Vďaka tomu sa stala rozhľadňa ešte atraktívnejšia. Dodatočne boli v rozhľadni umiestnené dva pníky (stupienky), ktoré umožnia výhľady ďalekohľa-

dom aj detským turistom. Samotná rozhľadňa ponúka výhľady na pohorie Čergov, Levočské vrchy a pri dobrej viditeľnosti aj Slanské vrchy.

Železničná trať – technický skvost

Trať Lipany-Kamenica bola vybudovaná v rokoch 1872 – 1873. Je postavená bez tunela a využíva údolie rieky Torysa, ktoré sa v Lipanoch odkláňa od smeru na Orlov. Umelo sa tak rozvinula dĺžka trate, čo umožnilo nabráť nadmorskú výšku. Trať má v úvodnej časti tvar obráteného písmena S. Naozaj pekný úsek trate je stúpanie z Lipian do horského úseku Balažka, prekonávajúci európske rozvodie. Z úmoria Čierneho mora sa železnicou dostanete do úmoria Baltského mora. Trať tu prekonáva stúpanie 17 promile dvomi 180 stupňovými oblúkmi. V tomto úseku je viacero priecestí, kde je znížená rýchlosť na 30 km/h. Celý železničný úsek od Lipian až po Plaveč je fotogenický a o skvelé fotky tu nie núdza.

Železničné nešťastie

Dňa 30. augusta 1944 pri neúspešnom atentáte partizánov na nemecký transport prišlo o život

osem cestujúcich osobného motorového vlaku smerujúceho z Lipian do Orlova. Išlo o nešťastnú náhodu, keďže nemecký transport mal vždy prednosť pred osobným vlakom. V tento osudný deň však nemecký transport meškal. Na trať vypravili osobný motorový vlak, ktorého rušňovodič neporozumel výstrahe partizánov a nadišiel na mínu. Bilancia strát bola hrozná: osem mŕtvych civilistov a deväť ťažko ranených. Na miesto nešťastia sa dostavilo veľa miestnych obyvateľov. Zápis žandárskej stanice v Lipanoch z tohto dňa situáciu popisuje nasledovne: „V chotári obce Kriviany partizáni vyhodili do vzduchu osobný motorový vlak. Pritom zahynulo 8 ľudí a 9 bolo ťažko ranených.“ Dnes túto tragickú udalosť pripomína pamätník osadený na Veľkej skale.

Je veľa krásnych miest v okolí Krivian, kde sa dostaneme peši a nádherné výhľady na prírodu nás dobijú energiou. Turisti tento efekt prechádzok v prírode veľmi dobre poznajú a určite by ho dopriali objaviť aj ďalším. Stačí chcieť.

Detail železničnej trate okolo Krivian

Športová rubrika

Ing. Jozef Ištvan

Vianočný detský futbalový turnaj

Vo štvrtok 29. decembra 2022 sa uskutočnil vianočný detský futbalový turnaj, ktorý prilákal do telocvične ZŠ s MŠ Krivany 16 detí z našej obce. Futbalové popoludnie začali deti rozcvičkou, po ktorej sa rozdelili do tímov a v duchu fair-play odohrali celý turnaj.

Zloženie tímov:

Team 1: Alex T., Slávko J., Daniel B., Dalibor Ž.,
Team 2: Milan B., Matej S., Jozef K., Adam K.,
Team 3: Nikolas Ž., Jozef K., Juraj K., Timotej R.,
Team 4: Marko J., Jozef G., Šimon K., Richard K.,

Počas celého turnaja podávali chlapci vyrovnané výkony. Víťazstvo si odniesol Team 1 s rovnakým počtom bodov, no s lepším skóre ako druhé umiestnené mužstvo na turnaji Team 4. Tretie miesto obsadili chlapci z Teamu 2 a nepopulárne zemiakové (štvrté) miesto Team 3. Všetci účastníci získali zlaté pamätné medaily, ktoré im budú pripomínať tento futbalový deň.

Po turnaji nasledovala súťaž v kopaní penáľ. Z víťazstva sa tešil Jozef Kušnír, druhý skončil Milan Brenkus a najlepšiu trojku uzavrel Timotej Rímsky.

Miňo si pochutnáva na gul'áši, ktorý bol pripravený pre účastníkov turnaja a rodičov, ktorí prišli podporiť svoje ratolesti

Spoločná fotografia detských účastníkov turnaja

**Najlepší strelec turnaja
Slavomír Janič**

Vianočný futbalový turnaj mládeže a dospelých

Hneď po ukončení detského turnaja sa začal vianočný futbalový turnaj pre dospelých a mládež, kde zavítalo 22 účastníkov, ktorí sa rozdelili do 5 tímov.

Zloženie a názvy tímov:

Podmo: Marek N., Rastislav K., Damián P., Lukáš G., Jozef Alexander T.

Langošáre: Samuel I., Jakub B., Adam D., René K., Štefan K.

HSV: Martin G., Peter Š., Roman T., Kevin T.

Hadi: Patrik Š., Martin Š., Miloš I., Jozef I.

Fifa Team: Slavomír B., Marcel Č., Vlado B., Mikuláš H.

Celý priebeh turnaja sa niesol vo veľmi príjemnej a priateľskej atmosfére so skvelými športovými výkonomi bez zranení.

Z víťazstva sa napokon tešil tím HSV, druhé miesto obsadil Fifa Team a najlepšiu trojku uzavrel tím Hadi.

V súťaži v kopaní penált sa najlepšie darilo Patrikovi Štofaničkovi, ktorý sa vo finálovom súboji v penaltách stretol s Adamom Dlugošom.

**Spoločná fotografia účastníkov
Vianočného futbalového turnaja**

Vianočný volejbalový turnaj

Deň pred Silvestrom sa 30. decembra 2022 v telocvični ZŠ s MŠ Krivany konal tradičný vianočný volejbalový turnaj, na ktorý prišlo 6 tímov (40 účastníkov). Na turnaji sa zúčastnili predovšetkým „domáci“, Lipianci a tím z Brezovice. Súboje o víťazstvo v turnaji prebiehali do neskorého večera v pohodovj vianočnej nálade. Hralo sa na dva víťazné sety do 20 bodov, v prípade remízy sa rozhodovalo o víťazovi v treťom skrátenom sete do 15 bodov.

**Spoločná fotografia účastníkov
Vianočného volejbalového turnaja v Krivanoch 2022**

Víťazmi sa stal tím Hviezdy, bez jedinej prehry, druhé miesto obsadil tím Pavúky a trojicu najlepších uzavrel tím No name.

V rámci turnaja sa tiež udeľovala cena za najlepšieho hráča turnaja, ktorú si odniesol Milan Timko ml. Najlepšou hráčkou turnaja sa stala Renáta Priputenová Spišáková.

Jednotka Dobrovoľného hasičského zboru obce – DHZO

Ing. Erik Grega

Od posledného príspevku v Krivianskom občasníku uplynul už nejaký ten čas, a preto sme sa rozhodli priblížiť Vám činnosť jednotky nášho dobrovoľného hasičského zboru.

Hneď na úvod je ale potrebné uviesť, že existuje podstatný rozdiel medzi DHZ – dobrovoľným hasičským zborom ako takým a DHZO – dobrovoľným hasičským zborom obce.

Dobrovoľný hasičský zbor – DHZ

- je základnou organizačnou jednotkou štruktúry Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR (DPO SR). Členom DPO SR, a teda aj DHZ, môže byť občan SR, ktorý dovŕšil 15. rok veku, platí členský príspevok, zúčastňuje sa výročnej členskej schôdze a vykonáva činnosť vyplývajúcu z členstva. Členom DHZ môže byť aj občan mladší ako 15 rokov, ale členom DPO SR sa stáva až po dovŕšení 15. roku života.
- DHZ pôsobí najmä na úseku protipožiarnej prevencie – vykonáva preventívne protipožiarne kontroly, vychováva deti a mládež, organizuje spoločenské podujatia, zúčastňuje sa, prípadne aj organizuje hasičské súťaže pre deti, dorast alebo dospelých, atď.

Dobrovoľný hasičský zbor obce – DHZO

- je hasičská jednotka zriadená obcou v zmysle zákona 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi, ktorej úlohou je zdolávanie požiarov a vykonávanie záchranných prác.

- členom tejto jednotky sa môže stať iba osoba staršia ako 18 rokov, zdravotne spôsobilá a spôsobilá na právne úkony. Väčšinou je člen DHZO aj členom DHZ, ale nie je to pravidlo.
- každý člen DHZO musí absolvovať Základnú prípravu členov v rozsahu 40 hodín a ktorá sa končí teoretickou a praktickou skúškou člena pred komisiou

DHZO Krivany

Naša jednotka DHZO sa momentálne skladá z 12 členov, ktorí sú zaradení do jednej z nasledujúcich funkcií:

- veliteľ jednotky
- technik – strojník
- hasič

Každý jeden člen jednotky absolvoval už spomínanú **Základnú prípravu členov jednotiek**. K tomuto školeniu absolvoval veliteľ jednotky **Špecializovanú prípravu veliteľov DHZO**. Technici-strojníci absolvovali **Zdokonaľovaciu prípravu zameranú na strojnú službu a obsluhu generátora elektrickej energie**. Členovia majú za sebou aj ďal-

**Zdokonaľovacia príprava členov
zameraná na strojnú službu,
u nás v KD**

šie školenia a kurzy – napr. **Kurz na obsluhu reťazových motorových píl pri ťažbe dreva a Kurz na obsluhu a používanie rádiostanic.**

Okrem toho, technik-strojník musí byť držiteľom oprávnenia na vedenie motorových vozidiel kategórie C+E a oprávnenia na vedenie vozidla s právom prednostnej jazdy.

DHZO Krivany je momentálne v rámci programu CRSaP SR (centrálne rozmiestnenie síl a prostriedkov) zaradené do kategórie B. Z toho samozrejme vyplývajú určité podmienky, ktoré jednotka musí spĺňať – minimálne početné stavy, vybavenie členov, akcieschopnosť jednotky, schopnosť výjazdu v určitom čase od zvolania. Jednotka v kategórii B je vo všeobecnosti určená najmä k likvidácii požiarov na voľnom priestranstve, k pomoci HaZZ pri diaľkovej doprave vody, pri povodniach, pri odstraňovaní následkov prírodných živlov a podobne.

Vybavenie jednotky a jej členov

Asi najzákladnejším pilierom vo výbave jednotky je naše vozidlo IVECO Daily CAS15, ktoré nám v roku 2015 prideliло Ministerstvo vnútra SR spolu s protipovodňovým vozíkom. Vozidlo disponuje nádržou na 750l vody, prenosnou striekačkou a vecnými prostriedkami potrebnými na zdolávanie požiarov a iných udalostí.

Na základe zaradenia do kategórie v CRSaP naša jednotka každoročne dostáva finančný príspevok, z ktorého financujeme nákup potrebných vecí pre chod jednotky – OOPP pre každého člena jednotky (prílba, odev, obuv, ru-

Pomoc pri odstraňovaní následkov požiaru rodinného domu v obci Brezovica 1

kavice), výstroj a výzbroj, školenia a kurzy, oprava hasičskej techniky. Vďaka týmto príspevkom disponujeme výbavou na veľmi vysokej úrovni, s pomocou ktorej sme schopní pomáhať pri požiaroch, pri povodniach, pri veterných kalamitách alebo pri odchyťovaní bodavého hmyzu.

Pomoc pri odstraňovaní následkov požiaru rodinného domu v obci Brezovica 2

Činnosť našej jednotky

Od vzniku jednotky sme vykonali rôzne druhy výjazdov a technickej pomoci, či už na základe výzvy operačného strediska HaZZ, starostu alebo občanov obce. Medzi najčastejšie určite patria požiare trávnatého porastu. Pomáhali sme už ale aj pri požiaroch obytných budov, pri čistení studní a pri odchyťovaní a likvidácii bodavého hmyzu. V čase pandémie korona vírusu sme pomáhali s dezinfekciou priestorov základnej školy pre testovanie občanov. Našťastie, nejedná sa o nijak vysoký počet výjazdov, za čo môžeme byť určite vďační.

Samozrejme, dvere do našej jednotky sú otvorené. Kto by mal záujem byť jej súčasťou, spĺňa základné podmienky, je ochotný sa vzdelávať a chce tak pomáhať pri rôznych udalostiach, nech nás neváha kontaktovať.

Ing. Erik Grega – veliteľ DHZ

Člen jednotky v špeciálnom obleku pri likvidácii bodavého hmyzu

Holubári bilancujú

Milan Ištvan

Vážení priatelia, občania našej obce! Rok 2022 je za nami a aj my holubári vyhodnocujeme sezónu vo svojich miestnych, ale aj oblastných organizáciách. Aj ja by som vás chcel v krátkosti oboznámiť ako lietali naše holuby tento rok.

Bohužiaľ, v miestnom klube chovateľov holubov – Lipany sme z našej dediny iba dva tímy, a to Ščislákovci Václav a Jozef, ako aj Ištvanovci Milan a Miloš. Klub Lipany má 24 členov a patrí do oblastného združenia Sabinov, ktoré má približne 150 členov. Na Slovensku nás zastrešuje Slovenský zväz chovateľov poštových holubov (SZCHPH), v ktorom nás je organizovaných približne 4 000 členov. Každým rokom sa to znižuje, starí vymierajú a mladí majú iné záujmy.

Predchádzajúci rok odleteli naše staré holúbky 16 pretekov od 150 do 800km (vzdušnou čiarou). Mladé holúbky mali v roku 2022 na programe 6 pretekov od 140 do 320km. **Majstrom klubu Lipany sa v roku 2022 stal tím Ščislákovcov**, druhé miesto získal tím Ištvanovcov, a 3. miesto obsadil Mišenko Jozef z Rožkovian. Majstrom mladých holubov v roku 2022 v klube Lipany sa stali Pribulovci Ján a Nikolas z Lipian, druhý skončil Michalík Štefan tiež z Lipian, a tretí Mišenko Jozef z Rožkovian.

V celkovom súčte v oblasti Sabinov dosiahli:

Ščislákovci Václav a Jozef – 8. miesto,

Ištvanovci Milan a Miloš – 12. miesto,

Mišenko Jozef – 15. miesto.

Pretek boli v roku 2022 pre holuby ľahšie ako po minulú sezónu. Dve tretiny sezóny fúkal prevažne severozápadný vietor a pomáhal holubom na ceste domov. Rýchlosť prvých doletených holubov v jednotlivých pretekoch bola až 1 900m/minútu.

3. decembra 2022 organizovala základná organizácia – Brezovica oblastnú výstavu poštových holubov. Bolo tam vystavovaných približne 180 holubov v 15 kategóriách, vrátane našich najlepších holubov z klubu Lipany. **Holubica 1089 z tímu Ištvan Milan + Miloš obsadila 3. miesto v kategórii „A“** Krátke a stredné

trate, čo svedčí o tom, že ani naše holúbky sa tam nestratili. Teraz sú holuby od októbra až do marca zatvorené v holubníkoch pre veľký výskyt pernatých dravcov. Oddychujú a naberajú silu na budúcoročné pretek.

Aj my holubári sa tešíme na ďalšiu novú sezónu a veríme, že bude len lepšia ako tie predchádzajúce.

S pozdravom, letu zdar!

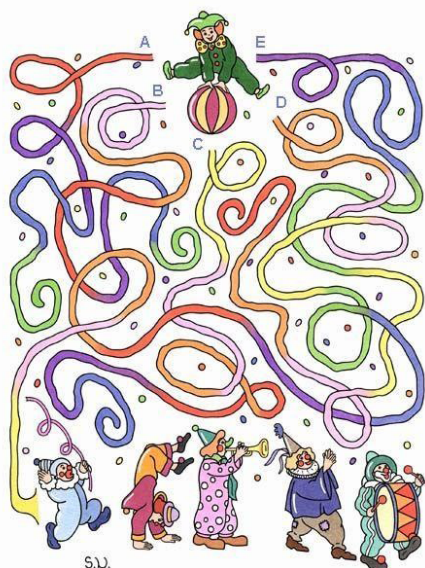

Detská rubrika

Mgr. Patrícia Bujňáková

Pojašený šašo Jašo si z toľkej radosti, že ide na karneval nevšimol, ktorou cestou šli jeho kamaráti. Prosím, pomôžeš mu nájsť k nim tú správnu cestu?

Bludisko šaša Jaša

S.V.

Clown Beppo möchte so schnell wie möglich zu seinen Freunden.
Welchen Weg muss er nehmen?

<https://sk.pinterest.com/pin/144115256821187990/>

Pospájaj čísla a vytvoríš tak krásny obrázok, ktorý si môžeš potom aj vymaľovať.

Spojovačka

<https://sk.pinterest.com/pin/144115256821187990/>

Sút'až

pre šikovné ručičky

Máš doma CD, ktoré už nefunguje alebo si tú rozprávku videl/videla už 100 krát a už ju nechceš pozerat?

!!!NEVYHADZUJ HO!!!

Vytvor z neho klauna. Použiť na to môžeš rozličné materiály. Papier, látku, vatu, plast, slamu,... jednoducho čokoľvek čo doma nájdeš. Pri výrobe ti môžu pomôcť aj rodičia alebo starý rodičia.

Fotografiu svojho výrobku potom pošli na mail
kriviansky.obcasnik@gmail.com.

My potom vyberieme **3 najlepších** a tých čaká sladká odmena. Pridávame aj obrázok ako inšpiráciu. Veríme, že sa pri výrobe klaunov zabavíte a prajeme vám veľa tvorivých nápadov.

Klaun zo starého CD

zdroj: <https://sk.pinterest.com/pin/144115256821190879/>

Kurací štamgast

Patrik Jacko

Hovorí sa že koľko ľudí toľko chutí. Jednému chutí to, inému zas tamto či onému hento. Aj preto je gastronomický sektor tak rozmanitý a ponúka pochutiny každého druhu. Fašiangy sú už od dávna ideálnym časom na hody, zábavu a tradície. Už roky v tom čase ľudia chystajú zabíjačky, údia slaninku či klobásy. Veď predsa prichádza pôst treba sa pred ním poriadne najesť. Hmm... a keď už sme pri tej zabíjačke a rozmanitosti chutí, aj v tomto prípade musíme skonštatovať, že sa stávajú situácie, kedy každý člen domácnosti obľubuje inšie mäsko – niekto krkovičku, niekto bôčik alebo plecko. Tak sa stalo aj v istej mnohohodetnej rodine. Pri tradičnom pochutnávaní si - síce nie na zabíjačkových pochutinách ale na kurčati, mali všetky deti vopred určenú časť kurčata, ktorú dostanú k obedu. „Skridelko Jolke, druhe skrydlo Haňuške, scehenko na dva polky pre najstaršieho Jurka i Miška...” tak rozporciovala mamka celé kurča až došla po posledného Emil-

ka. „A tebe Emilku jak furt gagorik.“ Joooj Emilko mal gagorik veľmi rád. Veď žeby aj nemal. Mať k obedu také mäsko nebolo v minulosti na bežnom poriadku. Veď ne jeden pamätník spomína: „Najčastejši sme mali grule s mlikom, kapustu abo halušky... ta dze my mali teľo mäsa jak vy teraz mace. Mäso len na nedzeľu abo na šveta bulo“. Po dlhšom bežmasitom období, mama zo spomenutej rodinky opäť chystá kurča. To bolo radosti. Každý si sadol k stolu a čakal na svoj tradičný prídel stehienka, krídelka či už spomínané h gagorika. No v tom si mama povedala: „ Chudak toten Emil. Furt len gagorik ohryzuje – dam mu teraz kus scehenka.“ A veru aj sa tak stalo. „Skridelko Jolke, druhe skrydelko Haňuške, aaaaa scehenko teraz pre Emilka.“ No Emilovi dobre oči nevyskočili z navrhovanej zmeny v jedálničku a z toho, ako ho chce mama o kurací gagorik pripraviť. „Mamo co to mi chcece dac jisc? Jake scehno? Tu mi gagorik dajce – poradne mäso chcem a ne tote scehna suche“ Nuž darmo. Ako sa hovorí: „Proti gustu žiaden dišpútát“.

Krivjanske sipance, autor: PaedDr. Gabriela Pellerová

Vlastná tvorba

STOPA

Každý má svoju tvár,
jedinečnú pečat'
je to Jeho dar.
Záleží len na tebe,
či zahodíš ho do zeme,
či zúročíš.

Si tu, teš sa, ži!
Vypuť všetku faloš, ži
nájdí svoju cestu.
Nenos cudziu vestu!
Veď to, čo iným môžeš
ponúknuť si práve Ty.

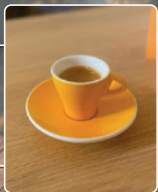
Či vysoký, či nízky.
Chudý, plnoštíhly, tichý
či sebaistý,
život máme všetci jeden.
Nepýr sa ako páv,
že si výnimočný zjav,
a nie je krajší, lepší od teba,
veď prví budú poslednými,
poslední prvými.
Život plyní ďalej,
s tebou a či bez teba.

Faloš, klam a lesk
opantajú hlavu.
No pre hodinovú slávu
kožu vyzlečieš?
Ty to nemáš v rukách,
ty to nevedieš.
Všetko je márnosť!

Buď, kým si a daj svetu,
čo ti bolo dané.
Lásku, ktorú dal si nám
ó Pane,
nech iným prinášame.
Veď nestvoril si nás
pre seba.

Je ťažké prejsť uchom ihly
a aj keď sme životom
len mihli
my nedáme to bez Teba.
No tí odvážni,
čo vzopreli sa prúdu,
možno prídu do
neba.

KAVIAREŇ eLko v Lipanoch

pozýva na výbornú kávu či koláč,
horúcu čokoládu či limonádu,
alebo nealko pivo
či pohár vína.

Kde nás nájdete?
Krivianska 16, LIPANY

OTVÁRACIE HODINY:
Po-Št: 9:00 – 21:00
Pia: 9:00 – 22:00
So: 11:00 – 22:00
Ne: 11:30 – 21:00

Tiež možnosť odberu:

- Káva so sebou
- Koláče so sebou

Redakčná rada

Mgr. Jana Kožárová, PhD., univer.
docent (šéfredaktorka)
Ing. Ľudmila Krabašová, PhD.
Mgr. Silvia Radačovská
Marcela Berdisová

Grafická úprava

Mgr. Gabriela Felix

Redakčná rada Krivianskeho občasní-
ka rada privíta vaše návrhy, nápady,
pripomienky a námety na adrese:
kriviansky.obcasnik@gmail.com ale-
bo ich jednoducho napíšte na papier
a vhodte do schránky ZRPŠ Krivany,
o.z. umiestnenej na budove COOP
Jednoty v centre obce.

OBČIANSKE ZDRUŽENIE
ZRPŠ KRIVANY

ZRPŠ Krivany, o.z.

Sídlo: 082 71 Krivany 1

IČO: 52825931

číslo registrácie: VVS/1-900/90-57983

IBAN: SK47 8330 0000 0023 0181 3127

✉ zrps.krivany.oz@gmail.com

🌐 www.zskrivany.sk

🏠 Zrpš Krivany OZ